

Årsstatus 2009, Kemikalieinspektionen

Fokusområder 2009

KEMIKALIEHANDLINGSPLANEN

I 2009 har Kemikalieinspektionen i medfør af Kemikaliehandlingsplanen igangsat to kontrolkampagner ud over de otte planlagte. I hele Kemikaliehandlingsplan-perioden 2006-2009 blev der således igangsat yderligere 14 kontrolkampagner i forhold til tidligere år. I perioden 2005 til 2009 var der 31 regelændringer indenfor Kemikalieinspektionens tilsynsområde, 13 af dem medførte ændret eller helt ny regulering af forskellige kemiske stoffer. 2 af disse nye regler er blevet kontrolleret i 2009: REACH fra 2006 og nikkel fra mobiltelefoner fra 2008. Der er i 2009 gennemført 240 kontrolanalyser på indholdsstoffer i produkter.

REACH

Det europæiske netværk for informationsudveksling om håndhævelsesaktiviteter under REACH kaldet FORUM afholdt 3 møder i 2009. I FORUM regi er der nedsat en række arbejdsgrupper. Kemikalieinspektionen deltager i arbejdsgrupperne om udarbejdelse af et informationsudvekslingssystem mellem landenes kontrolmyndigheder og om udarbejdelse af minimumskriterier for kontrol med REACH. I 2009 igangsattes desuden det første fælles tilsynsprojekt, hvor 28 lande samtidig førte kontrol med præregistreringen af REACH, projektet afsluttes og afrapporteres medio 2010. På det europæiske kemikalieagentur ECHA's hjemmeside www.echa.europa.eu afrapporteres FORUM's resultater.

CLEEN

Kemikalieinspektionen har i 2008/09 ledet EuroBiocid projektet i regi af det frivillige europæiske tilsynsnetværk CLEEN. Projektets formål er at sikre sig at håndhævelsen af Biociddirektivet og kontrollen med de 23 produkttyper udføres ens i de deltagende lande. Projektet forventes afrapporteret i 2010.

RoHS

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion deltager aktivt i det europæiske RoHS enforcement-netværk, hvor man på europæisk plan planlægger kontrolkampagner. I 2009 har man fokuseret på computere, resultatet af kampagnen kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside. Også i 2010 vil der blive afholdt en fælles kampagne, hvor elektrisk legetøj vil blive kontrolleret.

PEMSAC

Kemikalieinspektionen deltager i det europæiske samarbejde mellem overvågningsmyndighederne på kosmetikområdet PEMSAC (Platform of European Market Surveillance Authorities in Cosmetics) I 2009 har PEMSAC blandt andet haft fokus på konserveringsmidler i kosmetiske produkter som markedsføres uden konserveringsmidler. Der ses i den forbindelse på de kemiske analysemetoder, som findes og anvendes i de forskellige EU-lande. Der arbejdes i flere lande, som har egne analyselaboratorier til myndighedskontrollen, på at nyudviklede screeningsmetoder, som kan anvendes til identifikation af de mest anvendte konserveringsstoffer., kan blive standardiseret igennem CEN-standardiseringsorganet. Kemikalieinspektionen har deltaget i selve kontrolprojektet

og afsluttede den danske del i 2009. Opsamling og videndeling vedrørende såvel kontrollen af de kosmetiske produkter som de anvendte analysemetoder vil ske i 2010 i PEMSAC-regi.

Nordisk projekt 2009-Poolkemikalier:

I 2009 er det valgte fælles nordiske projekt pool-kemikalier til swimmingpools til haven. I denne kategori af kemiske produkter findes dels desinfektionsmidler, flokningsmidler, chloringsmidler og produkter til pH-regulering. Projektet vil i 2010 blive afrapporteret på Nordisk Ministerråds hjemmeside.

Nyheder

Kemikalieinspektionen har i 2009 offentliggjort 6 nyheder på www.mst.dk om Kemikalieinspektionens aktiviteter indenfor sine tilsynsområder kemikalier, biocider og pesticider. Nyhederne handler om resultater fra kampagner og fund af ulovlige produkter. Dertil kommer nyheder om sorte hennatatoveringer, dimethylfumarat og om dommen i sagen om faremærkning af vaskepulver

Pressemeddelelser

Miljøstyrelsen har i 2009 udsendt 6 pressemeddelelser om Kemikalieinspektionens arbejde:

- en advarsel mod et tennisarmbånd med kviksølv,
- en omtale af starten på REACH-kampagnen,
- en omtale af starten på kontrolkampagnen om computere og RoHS,
- en information om at produkter til kunstige negle ofte mangler korrekt faremærkning
- en omtale af tilbagekaldelsen af smykker med bly
- En advarsel om fyrværkeri indeholdende Hexachlorbenzen

[Miljøstyrelsen - Pressemeddelelser](#)

Kampagner 2009

Kemikalieinspektionens kampagner er tidsbegrænsede tilsyn på afgrænsede områder. Områderne skifter fra år til år. Kampagnerne gennemføres på de områder, der prioriteres højest i det pågældende år. Kampagner kan f.eks. omfatte regler i en bekendtgørelse, en produktgruppe, en branche eller et geografisk område. Kampagnerne ud

Kemikalieinspektionen har i 2009 igangsat 10 kampagner:

- Aktivstoffer i bekæmpelsesmidler:
- Nitrosaminer i sutter
- Bly i smykker
- Hexachlorbenzen i fyrværkeri
- Pool-kemikalier
- REACH præ-registrering
- RoHS og computere
- Pesticider i golfklubber
- Gifte på folkeskoler
- Nikkelfrigivelse fra mobiltelefoner

Følgende kampagner blev afsluttet og afrapporteret i 2009

- Aktivstoffer i bekæmpelsesmidler
- Konserveringsmidler i kosmetik
- Negleprodukter
- Bly i smykker
- Nikkel fra smykker (CLEEN-projekt, endnu ikke afrapporteret af CLEEN)
- RoHS og julelyskæder
- DEHP i dyrelegetøj
- Hexachlorbenzen i fyrværkeri
- Nitrosaminer i sutter
- RoHS og computere

De fleste af kampagnerne er omtalt enten på <http://www.mst.dk/Nyheder/> eller på <http://www.mst.dk/NR/exeres/26F605CE-E852-49C3-935E-140A20D4BC0E.htm?Year=2009>

Handelskontrol med giftige bekæmpelsesmidler og giftige stoffer og produkter

Hvert år tager Kemikalieinspektionen på tilsynsbesøg hos forhandlere der sælger giftige og meget giftige bekæmpelsesmidler. Her er typisk tale om grovvarerforretninger og firmaer som bekæmper skadedyr for andre. Endvidere kontrolleres de forhandlere, som har meddelt Miljøstyrelsen at de sælger giftige stoffer og produkter en gros. Det kan f.eks. være forhandlere der sælger værktøj og lignende.

Når Kemikalieinspektionen tilrettelægger tilsynsbesøg bliver der blandt andet lagt vægt på, hvornår de pågældende virksomheder sidst er besøgt, og om der er – eller har været – sager om manglende overholdelse af reglerne. Også de firmaer, der har givet meddelelse til Kemikalieinspektionen om, at de ikke længere forhandler giftige eller meget giftige kemiske stoffer og produkter, får et besøg.

Kemikalieinspektionens kontrollerer først og fremmest:

- At der kun sælges lovlige bekæmpelsesmidler
- At virksomheder, der sælger giftige kemiske stoffer og produkter en gros, har meddelt det til Kemikalieinspektionen.
- At virksomheder, der importerer eller sælger giftige eller meget giftige bekæmpelsesmidler, har tilladelse til det, og at bekæmpelsesmidlerne er godkendte i Danmark.
- At giftige og meget giftige kemiske produkter opbevares lovligt.
- At pligten til at bogføre salg af giftige og meget giftige kemiske produkter overholdes.

I 2009 har Kemikalieinspektionen gennemført 92 besøg i forbindelse med handels/giftkontrol.

Tabel 1: Antal tilsynsbesøg i forbindelse med giftkontrol, geografisk fordeling 2005-2009

År/landsdel	2009	2008	2007	2006	2005
Fyn	0	22	2	3	11
Jylland	48	66	68	58	48
Sjælland	44	38	65	38	60

I alt	92	126	135	99	119
--------------	-----------	------------	------------	-----------	------------

Håndhævelse ved giftkontrollen

Kemikalieinspektionen giver vejledning om reglerne, hvis der under tilsynsbesøget konstateres mindre overtrædelser. Det kan være generelt om opbevaringsregler eller vejledning om at sætte en gifttrekant/lås på døren.

Tabel 2: Vejledninger givet ved tilsynsbesøg i forbindelse med giftkontrol, geografisk fordeling 2005-2009*)

År/landsdel	2009	2008	2007	2006	2005
Fyn	-	-	-	-	-
Jylland	6	5	4	3	2
Sjælland	2	3	1	3	1
I alt	8	8	5	6	3

*)"vejledning" blev i tidligere årsstatusser og årsberetninger fra Kemikalieinspektionen registreret som "mundtlige indskærpelser"

Hvis Kemikalieinspektionen under tilsynsbesøget konstaterer grovere overtrædelser bliver der givet skriftlige indskærpelser, påbud eller forbud.

Tabel 3: Skriftlige indskærpelser, påbud og forbud givet ved tilsynsbesøg i forbindelse med giftkontrol, geografisk fordeling 2005-2009

År/landsdel	2009	2008	2007	2006	2005
Fyn	-	2	-	-	2
Jylland	7	9	9	8	7
Sjælland	2	8	4	3	5
I Alt	9	19	13	11	14

Påbuddene i 2009 blev givet på grund af ulovlig opbevaring af pesticider og salg af forbudte pesticider.

Der blev indgivet en politianmeldelse i en sag hvor en grovvarerforretning ikke havde efterkommet et påbud vedrørende ulovlige opbevaring af giftige bekæmpelsesmidler.

Indberetninger

Kemikalieinspektionen modtog i 2009 i alt 141 indberetninger om formodede overtrædelse af kemikalieloven og de bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i kemikalieloven samt en række forordninger. Af de 141 indberetninger kom 53 via Kemikalieinspektionens indberetningsskema på www.mst.dk.

Sagsbehandlingen har primært bestået af indhentning og gennemgang af dokumentation for de indberettede produkter, i nogle tilfælde tilsynsbesøg.

Tabel 4: Antal indberetninger 2005-2009

År	Antal indberetninger
----	----------------------

2009	141
2008	126
2007	106
2006	109
2005	209

Antallet er normalt godt 100 indberetninger pr. år, og antallet i 2009 var dermed knap 50 % højere end normalt. Det skyldes bl.a. en række indberetninger om muligt indhold af dimethylfumarat i cowboybukser, som Kemikalieinspektionen vil lade indgå som erfaringsgrundlag for en evt., kommende kampagne.

Tabel 5: Indberetninger fordelt på områder 2004-2008

Bekendtgørelse/ Antal pr. år	Kosmetik	Klassifi- cering og mærkning	Plantebe- skyttelses- midler	Gifte	Ozonlags- nedbrydende stoffer	Biocider*	Andre**
2009	34	9	18	-	17	31	32
2008	45	16	5	2	31	-	27
2007	31	20	16	13	11	-	15
2006	27	18	20	-	31	-	9
2005	25	22	29	-	87	-	22
2004	58	21	38	-	80	-	30

* Ikke opgjort særskilt før 2009

** kategorien "andre" varierer fra år til år. I 2009 omfattede kategorien bl.a. creosot, bly i bl.a. fiskeudstyr, kviksølv, nikkel, ftalater, dimethylfumarat, legetøj, RoHS, REACH-præregistrering og en række indberetninger om detergentforordningen.

Indberetningerne kom i 2009 især fra private, andre statslige myndigheder og fra virksomheder.

Tabel 6: Indberetninger 2006-2009, fordelt på indberettere

Indberetter	Antal 2009	Procentvis fordeling	Antal 2008	Procent- vis Fordeling	Antal 2007	Procentvis Fordeling	Antal 2006	Procentvis Fordeling
Andre statslige Myndigheder	51	36	58	46	44	41,5	62	56,9
Virksomheder	18	12,7	20	15,9	24	22,6	12	11,0
Kommuner*	1	0,7	1	0,8	17	16,0	1*	0,9
Private	53	37,5	10	8	13	12,2	17	15,6
Hospitaler, læger, Giftlinjen	5	3,5	7	5,5	2	1,8	11	10,1
Brancheforeninger	6	4,2	11	8,7	1	0,9	2	1,8
Medier	1	0,7	-	-	2	1,8	2	1,8
Forbrugergrupper	2	1,4	5	4	-	-	2	1,8
Konsulenter	-	-	-	-	-	-	-	-
Skoler og Institutioner	-	-	-	-	1	0,9	-	-
Andre**	4	2,8	14	11,1	2	1,8	-	-
I alt	141		126	-	106	-	109	-

*I tallene for 2006 indgår også amter.

** Kan f.eks. være udenlandsk myndighed eller anonym indberetter

Sager på eget initiativ

24 sager blev oprettet på eget initiativ af Kemikalieinspektionen eller på baggrund af formodede overtrædelser fra Miljøstyrelsens forbrugerkortlægningsprojekter.

Tabel 7: Antal sager på Miljøstyrelsens eget initiativ 2005-2009

År	Antal
2009	24
2008	42
2007	21
2006	30
2005	28

De 24 sager handlede om ulovlige bekæmpelsesmidler, ikke godkendte biocidmidler, ulovlig markedsføring af midler til grønne belægninger, flåt- og myggemidler, creosotimprægnerede jernbanesveller, dibutylftalat i letvægtstræsko, ikke-godkendte imprægnerede myggenet/dyner, manglende præregistrering jf. REACH, vildledende markedsføring af træbeskyttelse, bly i fiskeudstyr og vildledende markedsføring af kosmetik.

Tabel 8: Afsluttede indberetninger og sager på eget initiativ 2005-2009

År	Antal
2009	162
2008	164
2007	203
2006	101
2005	129

I 2009 afsluttede Kemikalieinspektionen i alt 162 sager, der startede i 2009 eller tidligere – som indberetninger eller som sager taget op på eget initiativ. I løbet af en sags behandling kan der i nogle tilfælde gives f.eks. både et påbud og en anmeldelse til politiet. Eller f.eks. først en vejledning og dernæst et påbud. I tabellen nedenfor er sagerne opgjort efter den strengeste afslutningsform

Tabel 9: Afsluttede indberetninger og sager på eget initiativ 2009, fordelt på afslutningsform

Afslutningsform/ område	Ingen overtrædelse	Vejledning	Indskærpelse, påbud	Overdraget til anklage- myndighed- en**	Anden afslut- ning*	I alt
Bekæmpelsesmidler	2	1	25	2	1	31
Klassificering og mærkning	6	1	9	-	1	17
Kosmetik	4	5	12	-	16	37
Ozonlagnedbrydende stoffer	-	-	24	-	1	25
RoHS	2	-	-	-	-	2
Bly	1	1	2	-	-	4
Kviksølv	-	-	1	-	-	1
Creosot	-	2	-	-	-	2
Legetøj	-	-	-	-	1	1

Ftalater	2	-	1	-	5	8
REACH	1	1	-	-	-	2
Biocider	-	-	5	-	1	6
Detergentforordningen	1	8	-	-	-	9
Nikkel	-	1	-	-	-	1
Dimetylfumarat	-	-	-	-	16	16
I alt	19	20	79	2	42	162

*Kan f.eks. være ophør med salg, bagatelagtig overtrædelse eller henvist til anden myndighed.

** Disse og andre sager overdraget til anklagemyndigheden er beskrevet nærmere i afsnittet "Straffesager"

Notifikationer

De enkelte EU-medlemslande har pligt til at underrette Kommissionen, hvis de finder farlige forbrugerprodukter. Kommissionen udsender en notifikation, hvis den er enig i landets vurdering af, at der er tale om et farligt produkt. Notifikationerne sendes til samtlige medlemslande, der hver især har pligt til at melde tilbage til kommissionen, hvis produktet findes i medlemslandet

Advarslerne sendes i kraft af det såkaldte RAPEX-system, Rapid Alert System.

Danske myndigheder med ansvar for forbrugerprodukter, herunder Miljøstyrelsen, får derfor fra EU-kommissionen dagligt tilsendt mellem 15-80 mails med advarsler og reaktioner på advarsler mod farlige forbrugerprodukter og anden information om farlige forbrugerprodukter. En advarsel kan omhandle alt fra biler til lyskæder. Den enkelte myndighed skal så behandle de advarsler, der hører under myndighedens ressort.

Notifikationerne kan findes på Kommissionens RAPEX-hjemmeside der også indeholder et arkiv over tidligere udsendte notifikationer fra 2005-2008. På hjemmesiden publiceres også en årsrapport om advarslerne.

[EUROPA - Consumer Affairs - Safety - Rapid Alert System for non-food consumer products \(RAPEX\)](#)

De advarsler, der handler om farlige kemiske egenskaber ved legetøj, kosmetik og en række andre forbrugerprodukter, behandles af Kemikalieinspektionen. For at undersøge om de farlige produkter er på det danske marked sender Kemikalieinspektionen notifikationerne til de relevante brancher/brancheforeninger og større forretningskæder. Enkelte notifikationer sendes direkte til kredse af forhandlere, som Kemikalieinspektionen har fået kendskab til gennem specifikt tilsyn på området.

I de senere år er antallet af notifikationer steget meget voldsomt. Det er alligevel forholdsvis sjældent, at de notificerede produkter findes i Danmark. Hvis de bliver fundet, vælger Kemikalieinspektionen i de fleste tilfælde at advare forbrugerne via en pressemeddelelse. Firmaerne opfordres normalt til at trække produktet tilbage. Normalt trækker firmaerne straks produktet tilbage uden yderligere indgriben fra Kemikalieinspektionen, men Kemikalieinspektionen kan vælge at udstede et salgsforbud, hvis dette ikke sker.

I 2009 videreformidlede og behandlede Kemikalieinspektionen 409 notifikationer, en stigning på 136 i forhold til 2008.

- En stor del af advarslerne om legetøj handlede om ftalater i legetøj. Andre af legetøjsnotifikationerne handlede om tusser med benzen og trælegetøj med formaldehyd.
- En del af kosmetiknotifikationerne handlede om neglelak med dibutylftalat (særligt amerikanske mærker da dibutylftalat ikke er forbudt i amerikansk neglelak). Der var også advarsler mod diverse bakterieforurenede kosmetiske produkter og en række advarsler om lotions og cremer m.v. til hudblegning med indhold af hydroquinon, som ikke er tilladt til hudblegning. Samt generelt produkter der ikke er produceret efter europæisk lovgivning men forhandles i EU-lande.
- Notifikationerne om andre produkter med farlige kemiske egenskaber handlede især om møbler/sko med dimetylfumarat, cykellim med store mængder giftige indholdsstoffer og azofarvestoffer i diverse tekstilprodukter.

Kemikalieinspektionen har i 2009 fundet følgende farlige produkter, som er videreformidlet i RAPEX-systemet til de øvrige medlemslandes myndigheder:

- 11 fyrværkeriprodukter
- 12 smykker med bly.
- 1 stk. legetøj (Anders And jernpulver)
- 1 tennisarmbånd med kviksølv.

Administrative opgaver

Gifttilladelser og giftmeddelelser

Kemikalieinspektionen udsteder forskellige salgs- og brugertilladelser for giftige og meget giftige kemiske stoffer og produkter – herunder bekæmpelsesmidler.

Salgstilladelser

Antallet af gældende tilladelser til salg af giftige bekæmpelsesmidler lå i 2009 på linje med antallet de foregående år. Når man får en salgstilladelse gælder den i to år.

Tabel 10: Gældende tilladelser 2005-2009

År/antal tilladelser	2009	2008	2007	2006	2005
Tilladelse til salg af meget giftige bekæmpelsesmidler	18	18	24	27	27
Tilladelse til salg af giftige bekæmpelsesmidler	94	83	98	86	86
Tilladelse til salg af gifte til ikke-erhvervsmæssig brug	8	8	10	34	34

Antallet af tilladelser til salg af giftige bekæmpelsesmidler er uændret i de senere år.

Brugstilladelser

En tilladelse til brug af meget giftige bekæmpelsesmidler er personlig og livsvarig. Den udstedes kun til personer, der har gennemført et særligt giftkursus. Tilladelser udstedes til bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise. Antallet ligger på omkring 5-800 nye pr år.

Tabel 11: Antal udstedte tilladelser til brug af meget giftige bekæmpelsesmidler pr år

Antal/År	2009	2008	2007	2006	2005
----------	------	------	------	------	------

	575	717	485	508	592
--	-----	-----	-----	-----	-----

Meddelelser om import eller salg en gros

Virksomheder, der importerer giftige stoffer eller produkter eller sælger sådanne produkter en gros, skal meddele det til Miljøstyrelsen, som efterfølgende kvitterer herfor. Meddelelsen er gældende i tre år. Styrelsens anerkendelse af meddelelsen er virksomhedens bevis for retten til at besidde giftige stoffer og produkter.

Tabel 12: Antal gældende meddelelser pr. år

År	Antal
2009	337
2008	285
2007	290
2006	338
2005	358

Giftmeddelelser

Virksomheder, der anvender giftige stoffer eller produkter i deres produktion, skal meddele det til Arbejdstilsynet. En meddelelse er gældende i tre år, og Arbejdstilsynet fører det løbende tilsyn med virksomhedens anvendelse. Kemikalieinspektionen modtager meddelelserne til orientering.

Straffesager

I 2009 anmeldte Kemikalieinspektionen 5 sager til strafferetlig forfølgelse.

3 af sagerne drejede sig om ulovlig import af bekæmpelsesmidler, 1 om ulovlig opbevaring af forbudte bekæmpelsesmidler efter miljøbeskyttelsesloven og 1 om nægtelse af udlevering af prøveeksemplarer til analyse for ulovlige indholdsstoffer.

I 2009 blev 10 sager afsluttet. 2 sager blev afsluttet ved dom i landsretten. Den ene drejede sig om fremstilling af træbeskyttelsesmiddel uden godkendelse. Østre Landsret fulgte her kemikalieinspektionens indstilling til bøde. Den anden drejede sig om ulovlig import af bekæmpelsesmidler. Vestre Landsret frifandt, da landsretten ikke fandt det bevist, at der var sket et ulovligt salg og anvendelse af forbudte bekæmpelsesmidler i Danmark. 5 sager om ulovlige halonanlæg om bord på skibe blev afsluttet, 3 ved dom, 2 ved vedtagne bødeforlæg. Bøderne lå på 5.000,- kr. til 10.000,- kr. En ulovlig importsag om import af 25 tons bekæmpelsesmidler blev afsluttet med en bøvedtagelse på 140.000,- kr.

Den højeste bøde (vedtagelse) var på 140.000,- kr. Den handlede om ulovlig import af bekæmpelsesmidler. De laveste bøder (vedtagelse) var på 5.000,- kr. , jf ovenfor.

Tabel 13: Straffesager 2009-2000

Afgjorte sager/år	Antal afgjorte sager	Frifindelser	Advarsler	Bøde mindre eller lig 5.000,- kr.	Bøde større end 5.000,- kr. og mindre end	Bøde større end eller lig med 50.000,-	Fængsel

					50.000,- kr.	kr.	
2009	13	1	-	6	5	1	.
2008	11	-	-	1	8	2	-
2007	62	-	-	22	31	9	-
2006	11*	-	-	1	9	1	-
2005	14**	1	1	-	12	-	-
2004	10	1	-	1	7	1	-
2003	11	-	-	2	8	-	1***
2002	29	-	-	5	20	2	1***
2001	15	1	-	4	9	1	-
2000	9	1	-	4	4	-	-

* I to sager blev påtale opgivet. Disse sager er ikke medregnet her.

** I fem sager blev påtale opgivet. Disse sager er ikke medregnet her.

*** Også overtrædelser af regler i straffeloven.